

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
NIILO JÄÄSKINEN
esitatud 17. septembril 2015¹

Kohtuasi C-312/14

Banif Plus Bank Zrt.
versus
Márton Lantos ja Mártonné Lantos

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Ráckevei Járásbíróság (Ungari))

Vastuvõetavus — Investori kaitse — Välisvaluutas nomineeritud laenuleping — Mõiste „finantsinstrument” direktiivi 2004/39/EÜ artikli 4 lõike 1 punktis 17 — Mõiste „investeerimisteenus” direktiivi 2004/39 artikli 4 lõike 1 punktis 2 — Olukorrad, milles selliste teenuste pakkujad on kohustatud hindama nende sobivust klientidele — Neid nõudeid rikkuvate lepingute kehtivus — Sanksioonid direktiivi 2004/39 artikli 51 alusel

I. Sissejuhatus

1. Käesoleva eelotsusetaotlusega küsib Ungari Ráckevei Járásbíróság (Ráckeve piirkonnakohus) muu hulgas juhiseid selle kohta, mis liiki instrumendid kuuluvad direktiivi 2004/39² kohaldamisalasse. Samuti küsib ta, kas samast direktiivist tuleneb ka kohustus hinnata investeerimisteenuste ja finantstoodete sobivust eraklientidele. Euroopa Kohtult on palutud neis küsimustes seisukohta seoses vaidlusega välisvaluutas nomineeritud laenu üle, mis sõlmiti autoostu finantseerimiseks. Ent tulenevalt täpsuse puudumisest asjakohaste faktide ja siseriikliku õigusraamistiku kirjeldamisel on see eelotsusetaotlus minu arvates vastuvõetamatu.

2. Siiski puudutab eelotsusetaotlus keerulist sotsiaalset ja majanduslikku probleemi, mis on paljudes liikmesriikides suure tähtsusega. Kahjuks ei ole eelotsusetaotlus ja põhikohtuasi kohane valdkond loomaks selles küsimuses Euroopa Kohtu praktikat, mis peaks tekkima hoopis liidu tarbijakaitseõiguse pinnalt, eelkõige direktiivist 2008/48³, mitte investorikaitseõigusest.

1 — Algkeel: inglise.

2 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ (ELT 2004, L 145, lk 1; ELT eriväljaanne 06/07, lk 263).

3 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediitdilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ, ELT 2008, L 133, lk 66). Seevastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediitdilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT 2014, L 60, lk 34), mis sisaldab peatükki välisvaluutas laenude kohta, ei ole käesolevas asjas ilmselt kohaldatav.

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

1. Direktiiv 2004/39

3. Direktiivi 2004/39 põhjendustes 2 ja 31 on märgitud:

„(2) Viimastel aastatel on finantsturgudel tegutsema asunud rohkem investoreid ja neile pakutakse veelgi keerukamat ulatuslikku teenuste ja instrumentide valikut. Kõnealuseid arenguid silmas pidades peaks ühendus hõlmama kogu investoritele suunatud tegevust. Selleks on vaja näha ette ühtlustamise tase, mida on vaja investoritele kõrgetasemelise kaitse pakkumiseks ja selleks et võimaldada investeerimisühingutel osutada päritoluriigi järelevalve all teenuseid kogu ühenduses, mis on ühtne turg. Eespool nimetatut silmas pidades tuleks direktiiv 93/22/EMÜ asendada uue direktiiviga.

[...]

(31) Üks käesoleva direktiivi eesmärke on kaitsta investoreid. Investorite kaitse meetmeid tuleb kohandada iga investorite kategooria (mittekutselised, kutselised investorid ja osapooled) eripära arvestades.”

4. Direktiivi 2004/39 artiklis 1 on sätestatud:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse investeerimisühingute ja reguleeritud turgude suhtes.

2. Järgmisi sätteid kohaldatakse ka direktiivi 2000/12/EÜ alusel tegevusloa saanud krediidiasutuste suhtes, kui nad osutavad ühte või mitut investeerimisteenust ja/või teostavad investeerimistegevusi:

[...]

— II jaotise II peatükk, välja arvatud artikli 23 lõike 2 teine lõik,

[...].”

5. Direktiivi 2004/39 artikli 4 lõike 1 punktid 2, 6 ja 17 sisaldavad järgmisi määratlusi:

„2) Investeerimisteenused ja -tegevus – I lisa A jaos loetletud teenused ja tegevused, mis on seotud I lisa C jaos loetletud instrumentidega;

[...]

6) Kauplemine omal kulul – kauplemine endale kuuluva kapitali arvel, mille tulemuseks on tehingute sõlmimine ühe või mitme finantsinstrumendiga;

[...]

17) Finantsinstrument – I lisa C jaos määratletud instrumendid;”.

6. Direktiivi 2004/39 II jaotise II peatüki 2. jaos „Sätted investorite kaitse tagamiseks” sisaldub artikkel 19 „Äritegevuse kohustused klientidele investeerimisteenuste osutamisel”. Selle lõigetes 4, 5 ja 9 on sätestatud:

„4. Investeerimisenõustamise või portfellihooldusega tegelemisel omandab investeerimisühing vajaliku teabe kliendi või potentsiaalse kliendi teadmiste ja kogemuste kohta seoses konkreetse toote või teenuse liigiga, tema rahalise olukorra ja investeerimiseesmärkide kohta, et võimaldada investeerimisühingul soovitada kliendile või võimalikule kliendile tema jaoks sobivaid investeerimisteenuseid ja finantsinstrumente.

5. Liikmesriigid tagavad, et muude kui lõikes 4 nimetatud investeerimisteenuste osutamisel paluksid investeerimisühingud kliendil või potentsiaalsel kliendil esitada andmed oma teadmiste ja kogemuste kohta investeerimisvaldkonnas, mis on seotud pakutava või nõutava konkreetse toote või teenuse liigiga, et võimaldada investeerimisühingul hinnata, kas kavandatud investeerimisteenus või toode on kliendile sobiv.

Kui investeerimisühing leiab eelmise lõigu kohaselt saadud andmete alusel, et toode või teenus ei ole kliendi või potentsiaalse kliendi jaoks sobiv, hoiatab investeerimisühing klienti või potentsiaalset klienti. Kõnealuse hoiatuse võib esitada standardiseeritud kujul.

Juhul kui klient või potentsiaalne klient otsustab mitte esitada esimeses lõigus märgitud teavet või kui ta esitab oma teadmiste ja kogemuste kohta ebapiisavad andmed, hoiatab investeerimisühing klienti, et selline otsus ei võimalda investeerimisühingul kindlaks teha, kas kavandatud teenus või toode on tema jaoks sobiv. Kõnealuse hoiatuse võib esitada standardiseeritud kujul.

[...]

9. Juhul kui investeerimisteenuseid pakutakse osana finantstootest, mille suhtes juba kehtivad muud ühenduse õigusaktide sätted või ühised Euroopa standardid krediidasutuste ja tarbijakrediidi kohta seoses klientide riskihindamise ja/või teabenõuetega, ei kohaldata kõnealuse teenuse suhtes täiendavalt käesolevas artiklis sätestatud kohustusi.”

7. Direktiivi 2004/39 artikli 51 lõige 1 kohustab liikmesriike tagama, et direktiivi rakendamisel vastuvõetud sätete eiramisel võib sellise eiramise eest vastutavate isikute suhtes võtta asjakohaseid haldusmeetmeid või rakendada haldussanktsioone. Liikmesriigid tagavad, et need meetmed on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.⁴

8. I lisa A jaos „Investeerimisteenused ja -tegevused” on nimetatud ka „[k]auplemine omal kulul”. B jaos loetletud kõrvalteenuste hulgas on nimetatud „[v]aluutateenused, kui need on seotud investeerimisteenuste osutamisega”. C jaos loetletud finantsinstrumentide hulka kuuluvad „[o]ptsioonid, futuurid, vahetuslepingud, tähtpäevakursi lepingud ja muud väärtpaberite, vääringute, intressimäärade või tootlikkuse või muude tuletisinstrumentidega, finantsindeksitega või finantsmeetmetega seotud tuletislepingud, millega võib arveldada füüsiliselt või rahas”.

2. Direktiiv 2008/48

9. Direktiivi 2008/48 artiklis 1 „Sisu” on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada tarbijakrediiti käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide teatavaid aspekte.”

4 — Viidatud sätte kohaselt ei piira see tegevusloa tühistamise korda ega liikmesriikide õigust rakendada kriminaalsanktsioone.

10. Direktiivi 2008/48 artiklis 2 „Reguleerimisala”, on sätestatud:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse krediidilepingute suhtes.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmise suhtes: [...]

h) krediidilepingud, mis sõlmitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude kohta) artikli 4 lõikes 1 määratletud investeerimisühingutega või direktiivi 2006/48/EÜ artiklis 4 määratletud krediidasutustega eesmärgiga võimaldada investoril teostada tehinguid seoses ühe või mitme direktiivi 2004/39/EÜ I lisa C jaos loetletud instrumendiga, kui krediidiandjaks olev investeerimisühing või krediidasutus on sellise tehingu osaline;

[...]”.

11. Direktiivi 2008/48 artiklis 3 „Mõisted” on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

c) „krediidileping” – leping, millega krediidiandja annab või lubab anda tarbijale krediiti tasumise edasilükkamise, laenu või muu samalaadse finantstehingu vormis, välja arvatud teenuste pideva osutamise lepingud või samalaadsete kaupade tarnimise lepingud, mille kohaselt tarbija tasub selliste kaupade või teenuste eest osamaksetega kogu lepingu kehtivuse aja jooksul;”

B. Siseriiklik õigus

12. Ungari Vabariigi tsiviilseadustik⁵ (edaspidi „tsiviilseadustik”) artiklis 231 on sätestatud:

„1. Kui ei ole sätestatud teisiti, tuleb rahalised kohustused täita valuutas, mis on seaduslik maksevahend kohustuse täitmise kohas.

2. Teises valuutas või kullas nomineeritud võlad konverteeritakse vahetuskursi (hinna) alusel, mida kohaldatakse makse tegemise kohas ja kuupäeval.”

13. Kúria kehtestas Ungari kõrgeima kohtuna tegutsedes oma otsuses 6/2013 PJE siseriikliku kohtupraktika jaoks kohustusliku tõlgenduse välisvaluutas nomineeritud laenulepingute kohta. Tsiviilseadustiku artikli 231 alusel liigitas Kúria välisvaluutas nomineeritud laenu välisvaluutas laenuks. Ta märkis, et sellistest välisvaluutas laenudest tulenevalt kehtib kohustus välisvaluutas, ent erinevalt tõelisest välisvaluutas laenust (mis sisaldab välisvaluutas kehtivat täitmistingimust), on välisvaluutas nomineeritud laenu puhul valuuta määratletud kui valuuta, milles tuleb maksekohustused täita, samas kui tegelikult tasutakse summad forintides. Sellest tulenevalt tõlgendas Kúria sellist tehingut nii, et välisvaluutas registreeritud rahavoog on näilik ja tegelik on rahavoog Ungari forintides.

⁵ — Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. (Ptk.).

III. Faktilised asjaolud, menetlus ja eelotsuse küsimused

14. Eelotsusetaotluses on märgitud, et „[h]ageja, finantseerimisasutus Banif Plus Bank Zrt. (edaspidi: „pank”), sõlmis 11. juunil 2008 esimese kostjaga, Ungari kodanikust kliendiga Ungari Vabariigi tsiviilseadustiku 1959. aasta IV seaduse § 523 alusel välisvaluutas nomineeritud laenulepingu. Laenulepingu eesmärk oli määratleda rahasumma kättesaadavaks tegemise (teenuse osutamine) ja laenu tagasimaksete (vastusooritus) tingimused. Laenulepingu tingimuste hulka kuulusid olulised lepingutingimused, mis olid seotud välisvaluutas (registreeritud) näilike rahavoogudega ja tegelike rahavoogudega forintides.”

15. Edasi märgitakse eelotsusetaotluses, et „[l]aenu andmise ajal arvutas pank forintides antud laenusumma eelnevalt kindlaksmääratud ajal kehtiva kursi ja tsiviilseadustiku § 231 alusel ümber välisvaluutasse. [Seejärel] ostis pank kliendilt selle kliendi nimel oleva (registreeritud) välisvaluuta summa laenu andmise ajal kehtiva välisvaluuta ostu kursi alusel (tehing kehtiva valuutavahetuskursiga) ja andis sellele vastava summa forintides kliendi käsutusse. [Hiljem] müüs pank kliendile forintide eest registreeritud välisvaluutat laenu tagasimaksmise ajal kehtiva välisvaluuta müügi kursi alusel (tehing tuleviku vahetuskursiga, mis oli kohaldatav tagasimaksmise ajal), et too saaks täita välisvaluutas oma välisvaluutas registreeritud tagasimaksekohustuse.”

16. Eelotsusetaotluses lisatakse, et kuivõrd „põhikohtuasja esemeks oleval välisvaluutas nomineeritud laenulepingul on rahaturu mõõde (mis seisneb laenus) ja võimalik kapitaliturgude mõõde (mis seisneb välisvaluuta vahetuskursi tehingutes), tekib küsimus, kuidas tõlgendada mõisteid „finantsinstrument” ning „investeeringisega tegelemine finantsinstrumendi abil”.

17. Neil asjaoludel esitas siseriiklik kohus järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas [direktiivi 2004/39] artikli 4 lõike 1 punktis 2 (investeeringisteenus ja -tegevus) ja artikli 4 lõike 1 punktis 17 (finantsinstrument) ning I lisa C jao punktis 4 (tähtpäevakursi lepingud ja tuletislepingud) esitatud määratluste kohaselt tuleb lugeda finantsinstrumendiks sellise (vahetuskursi) tehingu pakkumist kliendile, mis, olles õiguslikult välisvaluutas nomineeritud laenulepingu vormis, koosneb laenu andmise ajal toimuvast hetketehingust ning laenu tagasimaksmise ajal toimuvast tähtpäevatehingust, mis teostatakse kindlaksmääratud välisvaluuta summa konverteerimise teel forintideks ning millest tulenevad kliendi laenule kapitaliturgude mõju ja riskid (valuutarisk)?
2. Kas [direktiivi 2004/39] artikli 4 lõike 1 punkti 6 (kauplemine omal kulul) ja I lisa A jao punkti 3 (kauplemine omal kulul) kohaselt tuleb lugeda investeeringisteenuks või -tegevuseks seda, kui esimeses küsimuses toodud finantsinstrumenti kasutatakse kauplemiseks enda kulul?
3. Kas finantseerimisasutus on kohustatud läbi viima [direktiivi 2004/39] artikli 19 lõigetes 4 ja 5 ette nähtud sobivuse hindamise, arvestades, et välisvaluuta tähtpäevakursi lepingut, mis on finantstuletisinstrumentiga seotud investeeringisteenus, pakuti teise finantstoote (nimelt laenulepingu) osana ja et ka kõnealune tuletisinstrument ise kujutab endast keerukat finantsinstrumenti? Kas võib asuda seisukohale, et kuivõrd laenu ja finantsinstrumendi puhul erinevad kliendi poolt eeldatavad riskid üksteisest oluliselt, siis ei ole [direktiivi 2004/39] artikli 19 lõige 9 kohaldatav, kuna sobivuse hindamine on kohustuslik juhul, kui asjaomane tehing sisaldab tuletisinstrumenti?
4. Kas [direktiivi 2004/39] artikli 19 lõigete 4 ja 5 tähelepanuta jätmine toob endaga kaasa panga ja kliendi vahel sõlmitud laenulepingu tühisuse tuvastamise?”

18. Kirjalikud seisukohad esitasid kostjad, Márton Lantos ja Mártonné Lantos, Ungari, Saksamaa, Poola ja Ühendkuningriigi valitsus ning komisjon. Kohtuistungit ei peetud.

IV. Vastuvõetavus

19. Minu arvates on eelotsusetaotlus vastuvõetamatu järgmistel põhjustel.

20. Tuletan meelde, et eelotsusetaotlus peab sisaldama kogu asjakohast teavet, et nii Euroopa Kohus, liikmesriigid kui ka huvitatud isikud, kellel on õigus oma seisukohad esitada, saaksid piisavalt selge ülevaate põhikohtuasja faktilistest ja õiguslikest asjaoludest, ning selles peavad olema ära näidatud täpsed põhjused, miks siseriiklikul kohtul tekkisid küsimused seoses liidu õiguse asjassepuutuvate normide tõlgendamise ja miks ta pidas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamist vajalikuks. On oluline rõhutada, et eelotsusetaotluses esitatud teave ei pea tagama mitte ainult seda, et Euroopa Kohus saaks anda kasuliku vastuse, vaid samaväärselt on tähtis, et liikmesriikide valitsustel ja teistel huvitatud isikutel oleks võimalus esitada oma seisukohad kooskõlas Euroopa Kohtu kodukorra artikliga 23.⁶

21. Need eelotsusetaotluse sisu puudutavad nõuded on sõnaselgelt esitatud kodukorra artiklis 94 ning neid kajastavad ka Euroopa Liidu Kohtu soovitusel siseriiklikele kohtutele eelotsuse taotlemiseks.⁷ Soovituste punktist 22 nähtub eeskätt, et eelotsusetaotlus „peab olema [...] piisavalt täielik ja sisaldama kogu asjakohast teavet, et nii Euroopa Kohus kui ka huvitatud isikud, kellel on õigus oma seisukohad esitada, saaksid piisavalt *selge ülevaate* põhikohtuasja faktilistest ja õiguslikest asjaoludest” (kohtujuristi kursiiv).

22. Eelotsusetaotlus on aluseks Euroopa Kohtus toimuvale menetlusele. Seetõttu on tingimata vajalik, et siseriiklik kohus selgitaks ise eelotsusetaotluses põhikohtuasja faktilist ja õiguslikku raamistikku ja vähemalt mingil määral nende liidu õigusnormide valiku põhjusi, mille tõlgendamist ta taotleb, ning seost, mis tema hinnangul on vastavate ühenduse õigusnormide ja kohtuasjas kohaldatavate siseriiklike õigusnormide vahel.⁸ Euroopa Kohus on otsustanud, et siseriiklikud kohtud on eelotsusetaotluse sisu puudutavatest nõuetest kohustatud „rangelt” kinni pidama⁹, kuid minu arvates ei vasta põhikohtuasjas esitatud eelotsusetaotlus neile standarditele.

23. Eelotsusetaotluses esitatud piiratud faktiline teave on ära toodud käesoleva ettepaneku punktides [14 –16].¹⁰ Seega puudub eelotsusetaotluses suur hulk faktilist teavet, mida on vaja selleks, et eelotsuse küsimustele oleks võimalik anda mõttekas vastus. Pean siin silmas näiteks täpseid vaidlusaluseid lepingutingimusi ning kirjeldust selle kohta, mis juhtus poolte vahel, et nad pidid oma vastastikuste õiguste ja kohustuste üle hakkama kohut käima.¹¹ Eelotsusetaotluses puudub igasugune teave välisvaluuta kohta, milles vaidlusalune leping sõlmiti.¹²

24. Komisjon märgib oma kirjalikes seisukohtades, et ta on uurinud siseriikliku kohtu toimikut ning seega on lünk faktilistes asjaoludes komisjoni jaoks osaliselt täidetud. Ent toimikut ei ole edastatud liikmesriikide valitsustele. Nad pidid otsustama, kas astuda käesolevas asjas menetlusse, võttes aluseks eelotsusetaotluse ja üldteadmised tarbijatele välisvaluutas antud laenude kohta.

6 — Vt kohtumäärus Herrenknecht, C-366/14, EU:C:2014:2353, punktid 14, 15 ja 17 ning seal viidatud kohtupraktika.

7 — ELT 2012, C 338, lk 1.

8 — Määrus kohtuasjas Talasca (C-19/14, EU:C:2014:2049), punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika.

9 — *Ibid*, punkt 21.

10 — Täielikkuse huvides lisan, et dokumendis leidub ka lühike kirjeldus poolte lahknevate arvamuste kohta selles osas, milles seisneb käesolevas asjas õiguslik probleem, sealhulgas väga lühike viide nende lahknevate arvamuste kohta direktiivi 2004/39 kohaldatavuse osas ning Ungari seaduse paari ilmselt asjassepuutuva sätte kokkuvõte, ent ei midagi rohkemat.

11 — Võlgnike seisukohtade kohaselt näib põhikohtuasja esemeks olevat panga esitatud laenu tagasinõue. Márton Lantos on põhivõlgnik, ent pank on esitanud kohtus nõude ka Mártonne Lantosi vastu, lähtudes siseriiklikest õigusnormidest, mis käsitlevad abikaasade ühist vastutust abieluvaraga seotud laenude eest. Nende seisukohtades on kirjeldatud ka lepingutingimusi, ent laenulepingu asjassepuutuvaid tingimusi on puudutatud väga lühidalt. Laenuleping on lisatud võlgnike kirjalikele seisukohtadele.

12 — Ehkki eelotsusetaotluses ei ole märgitud asjaomast valuutat, sõlmiti see leping mitme kirjaliku seisukoha kohaselt Šveitsi frankides.

25. Lisaks, nagu mitu valitsust on oma kirjalikes seisukohtades märkinud, on edastatud faktilised asjaolud mõnes osas arusaamatud. Sellest tulenevalt on tõusetunud küsimus, kas eelotsuse küsimused moodustavad sidusa ja loogilise terviku.

26. Esiteks märgib Ungari valitsus, et siseriiklik kohus viitab siseriiklikele sätetele investeerimislaenude ja välisvaluuta vahetustehingute kohta, ilma et oleks täpsustatud, kas vaidlusalune leping kuulub ühte neist kategooriatest. Teiseks viitab Saksamaa valitsus asjaolule, et eelotsusetaotluse kohaselt koosneb kõnealune välisvaluutas laenuleping sularaha ostutehingust laenu väljaandmise päeval ning tähtpäevaostust laenu tagastamise tähtpäeval. Nimetatud valitsuse sõnul on raske mõista, miks eelotsusetaotluse esitanud siseriiklik kohus on arvamusel, et tegemist on välisvaluuta tähtpäevaostuga, kui ta selgitab, et kohaldatakse laenu tagastamise kuupäeva vahetuskurssi. Ungari valitsusel on samuti raske mõista, kas siseriiklik kohus väidab, et pooltevaheline leping kujutab endast välisvaluuta tähtpäevatehingut (börsivälisel turul) või kas ta tahab lihtsalt viidata selle mõiste õiguslikule määratlusele.¹³

27. Teiseks puudub piisav sidusus ja faktitäpsus, et Euroopa Kohtul oleks võimalik otsustada, kas eelotsusetaotluses kirjeldatud meede kujutab endast „finantsinstrumenti” direktiivi 2004/39 tähenduses. Nagu märgivad oma kirjalikes seisukohtades Saksamaa ja Ühendkuningriik, valitseb selgusetus selle tehingu liigi osas, mille pank on võlgnikuga teinud, ning teatav mitmetimõistetavus. Saksamaa valitsus lisab, et eelotsusetaotlusest jääb kohati mulje, et leiab aset välisvaluuta ost ja müük, ent samas kirjeldatakse välisvaluuta rahavoogu kui fiktiivset. On ebaselge, millised välisvaluuta ostud ja selles maksimised on tegelikult aset leidnud. Ühendkuningriigi sõnul on ebaselge, kas kõnealune leping koosneb kahest eraldi instrumendist või ühest hübriidinstrumendist ning kas tõesti on tegemist hetketehingu ja tähtpäevatehingu kombinatsiooniga ning mitte kahe hetketehingu kombinatsiooniga.

28. Lisaks on ebaselge eelotsusetaotluses viidatud siseriiklike õigusnormide asjakohasus, kuna ei ole selgitatud, kuidas nad on seotud väidetavalt asjakohaste liidu õiguse sätetega. Selle tulemusel on neil, kellel puuduvad põhjalikud teadmised Ungari õigusest, raske eelotsusetaotlust mõista.¹⁴

29. Ning lõpuks on eelotsusetaotluses sisalduva ebapiisava teabe tõttu võimatu vastata küsimusele, kas pank on kohustatud läbi viima direktiivi 2004/39 artikli 19 lõigetes 4 ja 5 ette nähtud sobivuse hindamise või on ta sellest vabastatud sama direktiivi artikli 19 lõike 9 alusel. Euroopa Kohtult nõutakse siin otsustamist, kas kohaldamisele kuulub direktiiv 2004/39 või muu tarbijate kaitseks kehtestatud liidu õigusinstrument, nagu näiteks direktiiv 2008/48. Nagu alljärgnevatest kaalutlustest nähtub, on minu mulje olemasoleva teabe põhjal, et käesolev vaidlus ei puuduta direktiivi 2004/39, vaid seda reguleerib direktiiv 2008/48. Edasi leian, et siseriiklikud õigusnormid, millega on üle võetud direktiiv 2004/39, on kohaldatavad investeerimislaenudele.¹⁵ Teisalt ei kuulu sellised laenud direktiivi 2008/48 kohaldamisalasse, ent samuti ei ole nad määratletud kui finantsteenused või finantsinstrumendid vastavalt direktiivile 2004/39. Siiski ma ei usu, et Euroopa Kohtul on piisavalt teavet kolmandale küsimusele vastamiseks.

13 — Isiklikult on mul raske mõista, miks oli võlgnikel vaja pangast laenu, kui neil oli võimalik müüa pangale vastav summa Šveitsi frankides. Eelotsusetaotluses on märgitud, et „pank ostis selle [...] välisvaluutas summa [...] kliendilt”. Ent komisjon märgib siseriikliku kohtu toimiku alusel, et laen anti Šveitsi frankides, kuid see maksti välja ja selle pidi tagasi maksma Ungari forintides. Võlgnike märkuste kohaselt on kõnealuse skeemi puhul vähemalt osaliselt tegemist instrumendiga, mis seisneb investeerimises Šveitsi frankides.

14 — Ungari valitsus kirjeldab oma kirjalikes seisukohtades õigusraamistikku üksikasjalikumalt kui seda on tehtud eelotsusetaotluses, ent ta peab eelotsusetaotluses vastuvõetamatuks muu hulgas selguse puudumise tõttu selles viidatud siseriiklike õigusnormide asjakohasuse osas.

15 — Vt 1. detsembril 2007 jõustunud 2007. aasta seaduse CXXXVIII, millega võeti Ungari õiguse üle direktiiv 2004/39 (befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatásokról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. Törvény), artikli 4 punkt 6.

V. Analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

30. Kui Euroopa Kohus peaks siiski pidama eelotsuse küsimusi vastuvõetavaks, analüüsin lühidalt õigusküsimusi, mis minu arvates on neile küsimustele vastamisel asjakohased.

31. Esiteks lähtun hüpoteesist, et käesolev asi puudutab välisvaluutas nomineeritud laene, mis on antud füüsilisele isikule ning täpsemalt tarbijale. Põhikohtuasja kostjate kirjalikest seisukohtadest ilmnebki, et laenu eesmärgiks oli finantseerida auto ostu.¹⁶

32. Tuletan meelde, et kohtujurist Wahl leidis kohtuasjas Kásler ja Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:85, ettepaneku punkt 1), et „[k]äesolev kohtuasi puudutab välisvaluutapõhiste tarbijakrediidilepingute pakkumist. Seda tüüpi lepingute kasutamine, mis on mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis üsna levinud ja mis võib esmapilgul laenuvõtjatele ligitõmbav näida, sest intress on tavalisest madalam, on 2000. aastate lõpu rahvusvahelise finantskriisi tulemusena toonud kaasa probleeme paljudele eraõiguslikele isikutele, sest mõned valuutad on asjaomase välisvaluuta suhtes (eelkõige Šveitsi frank) märgatavalt devalveerinud. Need eraõiguslikud isikud on pidanud tagastama kohalikus vääringus igakuiseid osamakseid, mis on tunduvalt kõrgemad nendest, mida nad oleksid pidanud tasuma, kui need oleks olnud arvatud mineviku vahetuskursiga, mida kohaldati laenu väljamaksmise hetkel. Täheldatud vahed on olnud niisugused, et see on omakorda märgatavalt mõjutanud mõne liikmesriigi pangandussektorit.”¹⁷

33. Ungari seadusandja on reageerinud Ungari kodumajapidamiste süvenenud laenukoormusele seadusandliku paketiga, mille põhieesmärk on kaitsta võlgadesse sattunud koduomanikke. Vastuvõetud meetmed võimaldavad lisaks muudele meetmetele, välisvaluutas nomineeritud võlgade lõplikku tagasimaksmist kindlaksmääratud sooduskurssidega tänu valitsuse toetatud finantsskeemile ning välisvaluutas antud hüpoteeklaenude kohustuslikku sundümberarvestamist. Lisaks piirati elukondliku kinnisvara kasutamist tagatisena ning nähti ette subsideeritud intressiga laenude andmine forintides ning sotsiaalabi andmine võlgnikele, keda ähvardab väljatõstmise suutmatuse tõttu täita välisvaluutas laenude tagasimaksekohustusi.¹⁸

34. Teiseks on kasulik meelde tuletada selliseid rahaliste kohustuste õiguse põhimõisteid nagu *arveldusraha*, milles mõõdetakse rahalisi kohustusi, ja *makseraha*, mis on kohustuse täitmise vahend.¹⁹ Arveldus- ja makseraha eristamine valuutaklausliga võimaldab võlausaldajal kanda makseraha välise ja/või sisemise väärtuse devalveerimise risk üle võlgnikule, kes saab samal ajal kasu madalamast

16 — Põhikohtuasja kostjate kirjalikes seisukohtades on märgitud, et Márton Lantos sõlmis 11. juunil 2008 pangaga Šveitsi frankides nomineeritud tarbijakrediidi lepingu mootorsõiduki ostu finantseerimiseks.

17 — Kohtujurist Wahl selgitas lisaks (viidatud ettepaneku 2. joonealuses märkuses), et selles kohtuasjas eelotsusetaotluse esitanud kohtu andmetele moodustas Ungari majapidamiste krediidiastutustelt võetud laenude jääksumma Magyar Nemzeti Banki (Ungari riigipank) edastatud 2012. aasta teist poolaastat käsitlevate andmete kohaselt 32,56% rahvamajanduse kogutoodangust, ning niisugused välisvaluutapõhised laenud nagu kohtuasjas Kásler vaadeldav laen moodustavad 18,54% sellest toodangust, s.o 5289 miljardit Ungari forintit. Mis puudutab täpsemalt Šveitsi frangi põhiseid laene, siis neid pakuti laialdaselt mitte üksnes Ungaris, vaid ka teistes riikides, eelkõige Poolas ja Horvaatias.

18 — Vt muude meetmete hulgas 2011. aasta juuni akt LXXV vahetuskursi kindlaksmääramise kohta, mida kaustatakse välisvaluutas nomineeritud hüpoteeklaenuinstrumentide arvutamiseks, ja eluasemete sundmüügi kohta, valitsuse määrus nr 341/2011 eluasemelaenude subsidiiumite kohta ning 2013. aasta akt CLXXIII vahetuskursi piirmääramehhanismi kohta.

19 — Proctor, Ch., Kleiner, C., ja Mohs, Fl. (toim), *Mann on the Legal Aspect of Money*, seitsmes trükk (Oxford University Press, Oxford 2012), lk 127.

nominaalsest intressimäärast. Sellepärast kasutataksegi mõnes liikmesriigis välisvaluutas nomineeritud laene laialdaselt. Valuutaklausli kasutamine tähendab, et võlgnik võtab endale kohustuse maksta kindlaksmääramata ent kindlaksmääratav rahasumma. Ent ikkagi on tegemist rahalise kohustusega, mida on võimalik likvideerida asjakohase rahasumma äramaksmisega makserahas.²⁰

35. Eeltoodust tulenevalt näib käesoleva asja faktiliste asjaolude puhul olevat tegemist panga poolt tarbijale antud laenuga, mille puhul kokkulepitud arveldusraha on Šveitsi frank, mille väärtusega on kindlaks määratud laenu põhisumma ning selle osamaksed, samas kui makseraha on Ungari forint.

B. Mõisted „finantsinstrument” ja „investeermisteenus” (küsimused 1 ja 2)

36. Eelotsusetaotlusest nähtub, et eelotsusetaotluse esitanud siseriiklik kohus on seisukohal, et vaidlusalused Šveitsi frankide fiktiivsed rahavood kujutavad endast finantsinstrumenti, siin ilmselt sellist tuletisinstrumenti nagu välisvaluuta tähtpäevatehing panga ja kliendi vahel, mille puhul pank on tegutsenud omal kulul ning ilmselt börsivälisel turul²¹ või vastavas raamistikus.

37. Siin pean alustama põhimõttelise märkusega. Direktiivi 2004/39 eesmärk on kaitsta investoreid.²² Investor selle direktiivi tähenduses on isik, kes investeerib või kavatsseb investeerida oma või laenatud kapitali finantsinstrumenti eesmärgiga saada tulu või vähemalt kaitsta oma kapitali väärtust. Kohtuasja toimikust ilmneb, et käesolevas asjas kliendid ei kavatsenud investeerida kapitali, vaid eesmärk oli laenata pangalt vajalik summa, et finantseerida kestvustarbekauba, nimelt auto omandamist. Ma ei ole veendunud, et kumbki võlgnikest soovis oma seisukohtades väita, et nende poolt oli tegemist investeeringuga Šveitsi frankides. Ehkki see ei ole õiguslikult otsustav käesoleva vaidluse lahendamisel, ei ole investeeringute kaitse vastavalt direktiivile 2004/39 minu arvates mõeldud hõlmama olukordi, kus tarbijad finantseerivad oma tarbimist, võrreldes investeeringutega, mis majanduslikus tähenduses on teatav säästmise vorm.

38. Sellele vaatamata jääb eelotsusetaotluse esitanud siseriiklikust kohtust ja põhikohtuasja kostjast mulje, et nad tuginevad lähenemisele, et tegemist oli välisvaluuta tähtpäevatehinguga, mis kujutab endast tuletislepingut direktiivi 2004/39 I lisa C jao punkti 4 tähenduses.²³ Minu arvates ei ole see lähenemine õiguslikult kestlik allpool esitatud põhjustel.

39. Tuletan meelde, et direktiivi 2004/39 artikli 4 lõike 1 punkti 2 kohaselt tähendavad „investeermisteenused ja -tegevus” I lisa A jaos loetletud teenuseid ja tegevusi, mis on seotud I lisa C jaos loetletud instrumentidega. „Kauplemine omal kulul” tähendab direktiivi 2004/39 artikli 4 lõike 1 punkti 6 kohaselt kauplemist endale kuuluva kapitali arvel, mille tulemuseks on tehingute sõlmimine ühe või mitme finantsinstrumendiga. „Finantsinstrument” tähendab artikli 4 lõike 1 punkti 17 kohaselt I lisa C jaos määratletud instrumente.

20 — *Mann on the Legal Aspect of Money*, lk 104. Direktiivi 2014/17 artikli 4 lõige 28 määratleb „välisvaluutas laenu” krediidilepinguna, milles krediit on: nomineeritud muus valuutas kui selles, milles tarbija saab oma sissetuleku või hoiab oma vara, millest krediit tagasi makstakse, või nomineeritud muus kui selle liikmesriigi valuutas, mille resident tarbija on.

21 — Eelotsusetaotluses viidatakse mitmele siseriikliku õiguse sättele, mis käsitlevad välisvaluuta tähtpäevatehinguid börsivälisel (OTC) turul.

22 — Vt direktiivi 2004/39 põhjendused 2 ja 31.

23 — Vt punkt 16 eespool. Lisaks väidavad põhikohtuasja kostjad, et kõnealune leping kujutab endast segalepingut, mis sisaldab ühelt poolt laenulepingut ja teiselt poolt tähtpäevavahetuskursi tehingut ja valuutariski ülekandmist, kusjuures need viimati nimetatud elemendid on finantsinstrumentidega seotud finantsteenused.

40. Vaidlusalune leping (välisvaluutas nomineeritud laen, mis on antud tarbijale või selle tähtpäevatehingu komponent, kui seda on võimalik õiguslikult laenust eraldada) saab kuuluda ainult ühe direktiivi 2004/39 sätte, s.o direktiivi I lisa C jao punkti 4 kohaldamisalasse. Selle sõnastuse kohaselt kuuluvad finantsinstrumentide hulka „[o]ptsioonid, futuurid, vahetuslepingud, tähtpäevakursi lepingud ja *muud* väärtpaberite, vääringute, intressimäärade või tootlikkuse või muude tuletisinstrumentidega, finantsindeksitega või finantsmeetmetega seotud *tuletislepingud*, millega võib arveldada füüsiliselt või rahas.” (kohtujuristi kursiiv)

41. Minu arvates ei ole vaja analüüsida seda, millisesse I lisa C jao punktis 4 loetletud kategooriasse kõnealune finantsleping täpselt kuulub. Need on kõik tuletislepingud või -instrumendid ning nagu on märgitud Poola kirjalikes seisukohtades, on tuletisinstrumendid sellised, mida on võimalik kasutada riskimaanduseks või spekulatiivsetel eesmärkidel, kuna selle alusvara *tulevane hind, intressimäär või väärtus on eelnevalt kindlaks määratud*.²⁴

42. See viitab võimalusele, et lepingus kokku lepitud alusvara tulevane hind, intressimäär või väärtus võib olla tegelikkuses midagi muud. Selline asjaolu tekitab tuletisinstrumendile selle alusvaraga seotud tehingu osas eraldi majandusliku väärtuse, mis erineb lepingust, mis pelgalt kohustab seda täitmise tuleviku kuupäeval ning täitmise kuupäeva tegelikus väärtuses.²⁵

43. Põhikohtuasja laenuskeemis sisalduva valuutakokkuleppe kohaselt pidi Šveitsi frankides nomineeritud rahalise kohustuse täitmine toimuma Ungari forintides laenu tagasimakse või selle osamakse tegemise aja kursiga. Selline sidumine Šveitsi frangi tegeliku kursiga võtab selliselt skeemilt tähtpäevatehingu omadused. See on nii, kuna väidetav tähtpäevatehing kõnealuse skeemi osana ei kujuta endast mingit erinevat õiguslikku või majanduslikku väärtust võrreldes laenulepingu kui sellisega.²⁶ Nagu Saksamaa õigesti märgib, nõuab see sisuliselt välisvaluutas nomineeritud võla likvideerimist siseriiklikus valuutas, ehkki makse tegemise aja kursiga, ning seega selle puhul puudub tähelepanu vääriv erinevus võrreldes klassikalise laenuga välisvaluutas.

44. Nii näibki, et väidetav tähtpäevaleping on pelgalt keeruline viis sõnastada laenule kohaldatav välisvaluutaklausel ning kanda siseriikliku valuuta devalveerimisrisk üle võlausaldajalt võlgnikule.²⁷

45. Seoses küsimusega 2 tuletan meelde, et direktiivi 2004/39 artikli 4 lõike 1 punkti 2 kohaselt hõlmab mõiste „investeermisteenused ja -tegevus” I lisa A jaos loetletud teenuseid ja tegevusi, mis on seotud I lisa C jaos loetletud instrumentidega. Seega tulenevalt eespool kirjeldatud põhjustest ei ole siin tegemist ühegi finantsinstrumendiga direktiivi 2004/39 I lisa C jao tähenduses, samuti on välistatud nimetatud lisa A jao kohaldatavus. Järelikult ei ole ka see direktiiv ise kohaldatav.

24 — Nagu Saksamaa märgib, puudub liidu õiguses üksainus õiguslikult siduv tuletisinstrumentide määratlus, ehkki mitu liidu õigusakti sellele mõistele viitavad. Rahandus- ja majandusteaduslikus kirjanduses leidub palju määratlusi. Näiteks Rahvusvahelise Valuutafondi määratluse kohaselt „esineb kaks suurt liiki tuletisinstrumente. Tähtpäevatehingus, mis ei ole tingimuslik, lepivad tehingu vastaspoole kokku, et nad vahetavad kindlaksmääratud kuupäeval teatavas koguses alusvara (mittefinants- või finantsvara) kokkulepitud lepingujärgse hinnaga (täitmishind). Optsioonitehingus omandab ostja müüja suhtes õiguse osta temalt või müüa talle (olenevalt sellest, kas optsioon on ostu- või müügioptsioon) täitmishinnaga teatud alusvara kindlaksmääratud kuupäeval või enne selle saabumist. Erinevalt võlainstrumendist ei tekita tuletisinstrument investeeringutulu, samuti ei maksta välja põhisummat, mis tuleks tagasi maksta.” *Financial Derivatives. A Supplement to the fifth edition (1993) of the Balance of Payments Manual*, International Monetary Fund, 2000, vt FD3. Väljaandega saab tutvuda veebiaadressil <http://www.impf.org/external/pubs/ft/fd/2000/finder.pdf>.

25 — Kui A annab B-le laenuks 100 000 eurot (arveldusraha), mis tuleb tagasi maksta USA dollarites (makseraha) makse tegemise päeva kursiga, peab B maksma tagasi 100 000 dollarit, kui sel kuupäeval on kurss 1 USA dollar/euro, ent 120 000 dollarit, kui kurss on 1,2 USA dollarit/euro. Kui A ja B lepivad laenulepingus kokku, et tagasimaksele kohaldatav kurss on 1,2 USA dollarit/euro sõltumata sellel kuupäeval kehtivast tegelikust kursist, mis kujutakse endast välisvaluuta tähtpäevatehingut, siis on sellel välisvaluuta tähtpäevatehingu klauslil tagasimakse kuupäeval väärtuseks null dollarit, kui tegelik kurss on 1,2 USA dollarit/euro (kuna 100 000 eurot võrdub 120 000 dollariga). Ent kui selle kuupäeva kurss oleks 1 USA dollar/euro, siis oleks lepingus sisalduval välisvaluuta tähtpäevatehingul eraldi väärtus 20 000 eurot/dollar, kuna võlausaldaja saab lisaks põhisummale 100 000 eurot (mis vastab võlgniku poolt maksmisele kuuluvale 100 000 dollarile) veel ka 20 000 dollarit (mis on sama summa eurodes), mis kujutab endast kindlaksmääratud kursi ja tegeliku kursi vahet.

26 — Eeldades, et puuduvad kapitali liikumise ja valuutavahetuse piirangud.

27 — Ent see ei kaitse võlausaldajat asjaomase välisvaluuta devalveerimise eest siseriikliku vääringu suhtes.

46. Seetõttu tuleks küsimustele 1 ja 2 minu arvates vastata, et laen, mis on väljendatud välisvaluutas, ent välja makstud ja kuulub tagastamisele siseriiklikus valuutas makse päeva tegeliku kursiga, ei ole ise ega sisalda finantsinstrumenti ega finantsteenust direktiivi 2004/39 tähenduses ja seetõttu ei ole see direktiiv sellisele lepingule kohaldatav.

C. Direktiivi 2004/39 artikli 19 lõike 9 tõlgendamine (küsimus 3)

47. Küsimus 3 puudutab seda, kas finantsinstitutsioon on kohutatud hindama sobivust vastavalt direktiivi 2004/39 artikli 19 lõigetes 4 ja 5 nõutule. Selle küsimuse kohaselt tuleneks see otseselt sellest, kui finantsinstrumenti pakuti teise finantsoote (nimelt laenulepingu) osana. Nagu ma olen eespool selgitanud, näib minu arvates see vaidlusaluse lepingu iseloomustus olevat õiguslikult väär ning direktiiv ei ole põhikohtuasjas käsitletavas olukorras kohaldatav.

48. Lisaks küsib siseriiklik kohus, kas direktiivi 2004/39 artikli 19 lõige 9 on kohaldatav või mitte. Direktiivi 2004/39 artikli 19 lõige 9 näeb ette, et kui investeerimisteenuste „suhtes juba kehtivad muud ühenduse õigusaktide sätted või ühised Euroopa standardid” asjaomastes valdkondades, siis artiklis 19 sätestatud kohustusi ei kohaldata. Küsimuse 3 kohaselt on kliendi poolt seoses laenuga ja seoses finantsinstrumendiga võetavad riskid olemuslikult erinevad ning seega on sobivuse hindamine kohustuslik, kuna tehingus sisaldus tuletisinstrument. Siin põhineb see küsimus jällegi eespool selgitatud finantsinstrumendi olemasolu eeldusel, mida mina ei jaga.

49. Neil põhjustel ei ole Euroopa Kohtul vaja sellele eelotsuse küsimusele vastata. Esitan siiski järgmised täiendavad märkused.

50. Euroopa Kohus märkis kohtuotsustes Genil 48 ja Comercial Hostelera de Grandes Vinos (C-604/11, EU:C:2013:344, punkt 48), et „[...] direktiivi 2004/39 artikli 19 lõiget 9 tuleb tõlgendada nii, et *esiteks*, investeerimisteenust pakutakse osana finantstootest ainult juhul, kui see teenus on finantstootte kliendile pakkumise ajal selle lahutamatu osa, ja *teiseks*, et liidu õigusaktide sätted või ühised Euroopa standardid, millele see säte viitab, peavad võimaldama klientide riskihindamist ja/või sisaldama teabealaseid nõudeid, mis hõlmavad ka asjassepuutuva finantstootte lahutamatuks osaks olevat investeerimisteenust, selleks et selle teenuse suhtes ei kohaldataks kõnealus artiklis 19 sätestatud kohustusi.” (kohtujuristi kursiiv)

51. Mõlemad tingimused on käesolevas asjas täidetud. *Esiteks*, väidetav välisvaluuta tähtpäevatehing oli laenulepingu lahutamatu osa selle kliendile pakkumise ajal. Rõhutan, et laenu eesmärk oli finantseerida auto omandamist, mis kvalifitseerib selle tarbijakrediidi lepinguks. Seetõttu ei ole vaja arutada, kas finantsinstrumentidesse investeerimiseks antavad laenud kuuluksid sellistena või analoogia alusel direktiivi 2004/39 kohaldamisalasse.

52. *Teiseks*, direktiivis 2008/48, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid, on sätestatud teabenõuded kõnealust liiki laenulepingute kohta.²⁸ Finantsinstitutsioonidel on seega kohustus anda klientidele teavet laenude kohta, mis sisaldavad välisvaluutas nomineeritud kohustusi või tehinguid, ja hinnata klientide krediitvõimelisust.

53. Neil põhjustel tuleb kolmandale küsimusele vastata, et sellistel asjaoludel, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, ei nõuta direktiivi 2004/39 artikli 19 lõike 9 kohaselt sobivuse hindamist vastavalt sellele artiklile.

28 — Direktiivi 2008/48 artiklis 4 on ette nähtud ulatuslikud kohustused seoses reklaamiga. Artiklites 5 ja 6 on sätestatud kohustused seoses teabega, mida tuleb tarbijale anda enne krediidilepingu sõlmimist. See teave hõlmab muu hulgas laenuintressi kohaldamistingimusi (artikli 5 lõike 1 punkt f) ja krediidilepinguga seotud kõrvalteenuse osutamise lepingu sõlmimise kohustust (artikli 5 lõike 1 punkt k). Ning lõpuks nõutakse artiklis 8 võlausaldajatelt tarbija krediitvõimelisuse hindamist enne nendega lepingute sõlmimist.

D. Tsiiviilõiguslikud karistused direktiivi 2004/39 rikkumise eest (küsimus 4)

54. Küsimusega 4 pärib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas direktiivi artikli 19 lõigete 4 ja 5 tähelepanuta jätmine toob endaga kaasa panga ja kliendi vahel sõlmitud laenulepingu tühisuse tuvastamise.

55. Direktiivi 2004/39 artikli 51 lõikes 1 on ette nähtud, et direktiivi rakendamisel vastuvõetud sätete eiramisel võib sellise eiramise eest vastutavate isikute suhtes rakendada haldussanktsioone. Ent direktiiv 2004/39 ei näe ette tsiiviilõiguslike karistuste määramise kohustust.

56. Euroopa Kohus leidis kohtuotsuses Genil 48 ja Comercial Hostelera de Grandes Vinos (C-604/11, EU:C:2013:344, punkt 57), et „[...] direktiivi 2004/39 artik[is] 51 ei märgita [...] täpsemalt seda, et liikmesriigid on kohustatud kehtestama lepingulised tagajärjed niisuguste lepingute sõlmimise korral, milles ei järgita direktiivi 2004/39 artikli 19 lõikeid 4 ja 5 ülevõtvatest siseriiklikest sätetest tulenevaid kohustusi, ega ka seda, millised need tagajärjed olla võivad. Asjakohaste liidu õigusnormide puudumisel tuleb iga liikmesriigi siseriiklikus õiguskorras võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtet järgides ette nähta, millised on nende kohustuse rikkumise lepingulised tagajärjed.”

57. Seetõttu tuleks küsimusele 4 vastata, et kui investeerimisühing ei järgi direktiivi 2004/39 artikli 19 lõigetes 4 ja 5 sätestatud hindamiskohustusi, siis on iga liikmesriigi pädevuses määrata oma siseriiklikus õiguskorras kindlaks selle rikkumise lepingulised tagajärjed, järgides seejuures võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtet.

58. Vaatamata neile täiendavatele märkustele tuleks eelotsusetaotlus minu arvates kuulutada vastuvõetamatuks.

VI. Ettepanek

59. Eeltoodud põhjustel teen Euroopa Kohtule ettepaneku kuulutada Ráckevei Járásbírósági eelotsusetaotlus kohtuasjas C-312/14 vastuvõetamatuks.